

Bătălia din Caucaz (iulie-septembrie 1942)

Acțiunile militare desfășurate de diviziile române de infanterie, cavalerie și munte pe crestele nord-vestice și în centrul Caucazului reprezintă un capitol distinct în cadrul participării generale la Campania din Est.

În timp ce Divizia 6 cavalerie continua acțiunile pentru cucerirea definitivă a peninsulei Taman, diviziile 5 și 9 cavalerie au atacat de la nord-vest de Krimaskaia, prin Kievskoe, Varenikovskaia și Gostagajevskaia spre orașul Anapa, pe care l-au ocupat în dimineața zilei de 31 august. Fără întrerupere, cele două divizii române au continuat înaintarea spre Novorossiisk pentru a acoperi flancul de nord al Corpului 5 armată german. După ce a înfrânt circa două batalioane sovietice, Divizia 5 cavalerie a ajuns, în seara zilei de 6 septembrie, la marginea de sud-vest a orașului, în care intraseră dinspre nord și est unități din Corpul 5 armată german.

Ultimele forțe sovietice din zonă au fost respinse până la 11 septembrie. Rezistența puternică opusă de trupele sovietice în zona Krimaskaia, de unde putea fi interceptată șoseaua Krasnodar-Taman, a impus întărirea frontului dintre Abinskaia și Smolenskaia, cu diviziile 3 munte, 19 și 10 infanterie, 6 și 9 cavalerie române și 5 infanterie germană, care au executat în toamna anului 1942 acțiuni ofensive cu caracter local, finalizate cu consolidarea și menținerea dispozitivului de luptă, în contextul în care trupele sovietice au executat numeroase și puternice contraatacuri.

Condițiile de teren și de climă au făcut ca luptele să fie extrem de dificile. Concomitent, Divizia 2 munte română, comandată de generalul Ion Dumitrache, a înaintat spre centrul Caucazului, unde a forțat râul Baksan, la sfârșitul lunii august 1942. Apoi s-a deplasat spre orașul Nalcik, pe care l-a cucerit la 26 - 28 octombrie, și spre Alagir, asigurând flancul Armatei 1 blindate germane care lupta în zona Ordjonikidze.

Contraofensiva declanșată de trupele sovietice, la 16 ianuarie 1943, a găsit diviziile române în dispozitivul de luptă ocupat la începutul toamnei precedente, la sud-est de Krasnodar, între Smolenskaia și sud Abinskaia, pe care l-au menținut atât cât a fost posibil, după care s-au retras, în condiții dramatice, împreună cu marile unități germane, spre Kuban. La fel a procedat și Divizia 2 munte din centrul Caucazului.

Cu toate că relațiile de comandament și colaborarea româno-germană s-au desfășurat în condiții acceptabile, au existat situații în care comandamentele aliate au fragmentat marile unități române și au făcut aprecieri greșite asupra comportării lor în luptă, acuzându-le chiar că „au refuzat să atace” (Divizia 19 infanterie) sau că ar fi părăsit pozițiile de luptă „fără a fi atacate” (Divizia 3 munte).

Cercetările efectuate au relevat însă că eșecurile înregistrate uneori s-au datorat dificultății misiunilor primite, care au depășit posibilitățile capacității lor operative, și rezistenței deosebite opuse de inamic. „*Pierderile numeroase în morți și răniți* - releva în acest sens, la 6 noiembrie 1942, mareșalul Ion Antonescu într-o scrisoare adresată generalului Keitel - *dovedesc tenacitatea cu care au luptat, iar lipsa de muniții, împreună cu erorile de comandament în darea ordinelor nu scad în nici un caz valoarea unor trupe care și-au făcut datoria*”.